

(מיוחד ל"דבר" מאת פריץ בהרנדט, אמשטרדם)

שינויים

אגב קריאה

עם אלדד תתאלדד

מאת חיים איזק

שאני מקווה, בשולי החברה הישראלית, "הגלותית". מבחינה זו אין טעם רב בוויכוח עניני עמו. אך אולי יש מקום לוויכוח, בשעה שפרשנים שפויים יותר מתהילים להתאלדד. למשל, כמו באותו גל"ן של "ידיעות אחרונות" מיודענו אליעזר ליבנה.

גם ליבנה הוא מבעלי ה"ברי", הידעונים שמסקנותיהם הספקולאטיביות אינן מוטלות לעולם בספק ספיקא. ההבדל בין ליבנה ובין אלדד הוא בזה שבעוד שאלדד מצוין בלהט משיחי, אתערותא דלעילא, ליבנה מצויד באפאראט מדעית-כביכול, סוציולוגי היסטורי, מדיני, כלכלי, ועשוי להדהים בייחוד את הקורא-היהודי.

פשיטא שליבנה יודע את כל הידעונות על הבעיות שישראל מתלבטת בהן. חלק מהן הוא מציע כמעט הינם לקוראי "ידיעות אחרונות", לממשלת ישראל ולצה"ל במאמרו "מול הרוסים במצרים". הוא יודע כי "תוקפנותה של ברית המועצות הססנית, געדרת בטחון פנימי ונתונה לבדיקה מתמדת" לפיכך: "תוצאות המערכה תלויות במידה רבה בישראל (וההדגשה במקור. ח.א.). כלומר: בנכונותה לקבוע את שעת המערכה ואת מיקומה בתנאים נוהים לעצמה ומכ"ב ידה ככל האפשר על האויב... הברירה הישראלית מתגלה בשני מישורים: א) להיות מוכנה לפגוע ב"אלמנטים הסובייטיים לפני התפרשותם השלמה (במידות שנקבעו בידי הקרמלין) או לצפות עד השלמת התפרשותם; ב) להכשיר את אפשרות הפעלתם של זרועות צה"ל מגוונים או להסתפק בכושל פגיעתו (והיפגעותו) של חיל-האוויר".

מכת-מהץ זו ב"מוקדי תוקפנות רוסית" — יודע ליבנה בוודאות — לא זו בלבד שתערער את המיתוס הסובייטי בעיני הערבים. גנראל ליבנה בטוח, שהיא גם תמצא הן בעיני עושי המדיניות בוואשינגטון, והאמריקאים ייוכחו, בשעה רגישה, שיכולים אנו לטפל במערך רבות הסובייטית הנתונה בכוח תינראנו, ואיננו זקוקים אלא ל"סיוע בנשק ובכסף, באותה מידה של הרתעה שווינגטון רואה בה הכרח מנקודת-השקפתה הגלובאלית".

כלום אין זה פשוט? רק התקפה מעין-5' ביוני-1967 על הרוסים, בידיודיבשתיקה מצד אמריקה ו"פתרנו את כל הבעיות".

מדוע, אם כן, לבטל זמן ולמרוס עצבים בחילופי איגרות עם ארה"ב? היהודי הלא-גלותי ליבנה בהשראת ד"ר ישראל אלדד מסדר את החש"בנות ציקי-צ'אק וחטל. מסקנה: הנייר הוא סבלני מאוד.

ושבלטה בעיני במיוחד אגב עיוני בגליונות העתונים של ערב שבת זה, אני מתכוון לעמידתם הרפה, הרופסת, הספקנית של תימכי הקו הממשלתי של נסיון-ההידברות עלי פי היזמה האמריקאית, וכנגד זה — עמידתם האמיצה, הוודאית, הדסקנית של אומרי הלאו להצעות ארצות-הברית. דומה כאילו כל היבדל בין יהודי-הגולה ובין האדם הישראלי — או ליתר דיוק: הי ארץ-ישראלי — החדש מתגלם ב"ניגוד זה.

אפיני הוא, שהגלותיות כתכונה מאוסה משתזרת פעם בפעם בין שיטי מאמרו של ד"ר ישראל אלדד ("בין שופר הוהב והחבל", "ידיעות אחרונות"). ד"ר אלדד, אווד היהודים הנאים, הלא-גלותיים, שאינו יודע את המלה "שמא", יודע לעומת זאת לקבוע בוודאות שאין לפניו סייגים, כי "עתה אנו עומדים מטופשים ונבוכים מאוד ודורשים גלותיים מאוד ש" ארה"ב תמלא את התחייבויותיה... שוב כמו בגולה דורשים ממש" טרת הגויים להגן עלינו מפני מכיני פוגרומים..."

מכירים אנו את ד"ר אלדד ואפי שר שלא היה כדאי להתעכב על השתפכות רגשותיו, לולא היה איוה צד משעשע בנסינונו להתעטף באיצטלה של אסטויטג: הוא שדורש את "ארץ-ישראל השלמה" לשמה — מכוח ההבטחה האלוהית, שבמקרה הנשים אותה צה"ל בי ששת ימי יוני לפני שלוש שנים וחדשיים, מסביר עתה בק"ן טעמים של "הגוי" ברזל", מדוע לא תיתכן נסיגה ישראלית מתעלת סואץ-וכר" ומזהיר כי "כל מדינה שבגבולות שונים מאלה היים תיהפך למדינת גיטו, למדינת חסות".

ד"ר אלדד, באשדת קנאותה, שייך למחנה מסוים העומד, כפי

הפסקת-האש בכנסה לתקפה ב"8 באוגוסט, ולמרות הזות טילים והקמת בסיסי טילים חדשים הריהי גשמרת בדרך-כלל מבחינה זו שזה שבועיים ויותר אין יורים ממש בחזית התעלה, אך מלחמת-ההתשה נמשכת במלוא עצמתה, כפי שיכול היה להיווכח כל מי שנטל בידי ביום ו', לשם עונג שבת, את חב"י לות עתוני הבוקר והערב שלנו.

המעין בעשרות הכאמרים הי מתפרסמים בגליונות הכרסתניים, על הדעות השונות והמשונות הכי לולות בהם, מתרשם שלמדינת ישראל יש עתה לא רק נושא מרכזי להפוך בו, אלא שבעצם אין לה אלא נושא אחד ויחיד ושבצדק רשאי כל ישראלי שני לציין בי תעודת-זהות ליד שמו בסור משלח היד: אסטויטג.

הענין, כמובן, הוא רציני מכדי להתלוצץ עליו. ההתשה העצמית, המעמידה במבחן עליון את עצי בינה, את התמדתנה, ואת כוח שיפוטנו ודאי שאינה בגדר הלצה. המיתקפות המדיניות, שאנו עורר כים בערך כל שני וחמישי בכלי התקשורת בישראל ובעולם, תוך ריכוזים ארטיילריים אדירים של פרשנות ידענית והיסטוריה מוד לפת, פועלות במידה רבה פעולת בומרנג: תחת לפגוע במטרה ש" נועדו להם — למשל, לריכוך הי ממשל האמריקאי — שבים הפגזים אלינו ורישומם בקרב קהל שלומי-אמוני-ישראל הוא מהמם.

אבל זה אינו חדש וכבר הסברתי פעם, שבתנאים של חופש עתונות נפתחות גלי האתר כמעט אין להימנע מתוצאת-לוואי זו של הי אופטימיות המדיניות שלנו. אפשר רק להתנתח בכך שלפחות אין נהרגים מזה.

אך הפעם ביקשתי לציין עובדה אחת, שכבר עמדתי עליה רבות